

Utlåtande

13.08.2025

Ärende: VN/19277/2025

Lausuntopyyntö Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnon tarkastus - yleisoppaasta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Ärende: Utlåtande gällande utkastet till allmän guide för underhåll och kontroll av skyddsrumms funktionsduglighet (VN/19277/2025)

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf (FSS) upprepar det som konstaterades i utlåtande VN/18459/2025: målen i den allmänna guiden "Underhåll och kontroll av skyddsrumms funktionsduglighet" är viktiga och vi understöder dem. FSS underströk redan i VN/18459/2025 att mer fokus ska läggas på personer med funktionsnedsättning under beredningen. I utkastet till den allmänna guiden beaktas personer med funktionsnedsättning inte tillräckligt – undantaget avsnittet om utrymningsvägar och utgångar som relaterar till 10 § i räddningslagen. Det finns utrymme för förbättring särskilt gällande tillgänglighetsaspekter.

Full tillgänglighet har olika betydelse för olika persongrupper, och därtill krävs det att man inte endast slumpmässigt tangerar tillgänglighet på ett allmänt plan utan att alls beakta praktiska frågor. Näkövammaisten liitto ger bra exempel på specifika aspekter som behöver beaktas för att kunna säkerställa att full tillgänglighet förverkligas för personer med synnedsättning.

Förutom tydliga, starka och tillräckliga kontraster, vägledning, ljudfyrrar, taktila ledstråk samt lampor, ljusslingor och dylikt finns det skäl att uppmärksamma den mänskliga aspekten. Det måste finnas anvisningar även för andra människor som tar sig till skyddsrummet om hur de på ett snabbt, effektivt och säkert sätt ska kunna hjälpa personer med synnedsättning eller andra funktionsnedsättningar. Vid besiktning och underhåll av skyddsutrymmen bör man se till att anvisningarna för hur personer med funktionsnedsättning ska assisteras är uppdaterade – allt detta innebär att underhålls- och besiktningsintervallen inte får vara för långa.

Därtill ska man se till att kartorna över skyddsrummen på punktskrift är uppdaterade och tydliga om nya ändringar i skyddsrummen genomförs. FSS anser att tillgänglighet ska inkluderas som ett särskilt tema vid besiktningarna. Utan en sådan systematisk strategi kan jämlikhet mellan olika persongrupper inte garanteras.

Det är viktigt att garantera tillräcklig eltillförsel och nätkontakt (det innebär exempelvis WiFi-nätverk, fasta eluttag och reservkraft). Det behövs för många hjälpmedel, både telefon och andra tekniska hjälpmedel. Smarttelefon behövs till exempel för att läsa, navigera i och uppfatta omgivningen.

FSS poängterade i sitt utlåtande till utkastet till den allmänna guiden för ibruktagande och användning av skyddsrum (VN/18459/2025) att beakta tillgänglighet som en basförutsättning i alla skeden då aktörer tillämpar och tolkar guiden.

I fråga om tillgänglighetsaspekter som relaterar till skyddsrummet ska uppmärksamhet fästas särskilt vid artikel 9 (Tillgänglighet) och artikel 11 (Risksituationer och humanitära nödlägen) i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och artikel 19 (Rätt att leva självständigt och att delta i samhällsgemenskapen). Dessa tre artiklar har såväl FSS, Näkövammaisten liitto som Funktionsrättsforum betonat i sina utlåtanden. Även Invalidförbundet nämner artikel 9 och 11.

Som representant för svenskspråkiga personer med synnedsättning i Finland vill FSS avslutningsvis poängtera att det inte är acceptabelt att varken utkastet eller den allmänna remissbegäran på Utlåtande.fi finns tillgängliga på svenska. En översättning av dokumenten bör produceras snarast möjligt, och även fortsättningsvis under beredningsarbetet. Samma brist på svenskspråkigt material förekommer även i den andra remissen (VN/18459/2025). Inte ens själva projektsidan för detta projekt (<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM021:00/2025>) eller det relaterade projektet (<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM001:00/2024>) är mer än delvis översatta till svenska. Detta är en brist som bör åtgärdas omgående.

Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnon tarkastus -yleisoppaan sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnon tarkastus -yleisoppaan luonnoksesta alla olevaan kenttään.

-

Jakobsson Matthias
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf

Gärkman Anton
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf